

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Felirát: SZAKASZTÖRZÉS HATÁROZÁS Hozzájárulástól: DR. KISS PÁL

Szerkesztőség és kiadóhivatal Széchenyi tér 2. Telefon: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN: Egész évre 14 korona. Helyed évre 3 kor. 50. Fél évre 7 „ Egy hónapra 1 „ 20

Nemzeti szolidaritás

A háború katasztrófális erővel bizonyította be sok oly igazság erejét, mely a béke napjain már-már feledésbe ment. Az élet s a valóság talszélét elszakadt szabadságok ábrándjait elsöpörte s a régi, jól bevált igazságok érvényét megerősítette ez a vihar. A sok észbejuttatott igazság között talán legelőkeltebben lép az öntudatba a nemzeti szolidaritás tudata.

Évtizedek romboló munkája mind merészebben kezdte ki a nemzet fiainak egymásra utaltságáról és egymásért valósságáról ápoli felfogást, s követelte ennek helyébe az egyetemes emberiségnek, a világpolgárságnak hasához nem kötött törvényét. Nem a minden határokat átléelő ember-szeretetet eszménye hevitette a mozgalom képviselőit, hanem az évezredek hagyományok és drága emlékek által megszentelt nemzeti összetartozás érzését kívánták a nép szívéből kioltni. A tudomány, az erkölcs, a vallás tullelmedik a földrajzi és történelmi határokon, de egyikük sem kívánja a múlt és jelen szent törvényei által felmagoszosult nemzeti individualitást megszüntetni. De az egyetemes emberiségek tévesen magyarázó nemzetközi szociológusok nemcsak a népek keresztény értelemben vett testvérszerűsét sürgetik, hanem a nemzeti egyéniség határait rombolgatják s egy általuk elképzelt, de a valóságban soha meg nem létesült és meg nem létesíthető világpolgárság eszméjével törekszenek a haza és nemzet fogalmát diszkreditálni. Ábrándos véleményükre alaposan rácsáfolt a háború. A haza és nemzet fogalma erősebbnek bizonyult minden nemzetköziségnél, s a népek áldozatkészsége nem üres fantomok, hanem évezredek valósságok és értékek szolgálatába állottak.

A nemzeti szolidaritás érzete erősebb volt minden nivelláló szándéknál s a hazafias emlékek egészségesebbeknek bizonyultak minden szociológus ábrándnál. Képzeltető-e a nemzeti szolidaritásnak nagyobb győzelme mint aminőt aratott katonáink bajtársi egyetértésében s vérszövetségében? Szébb egyenlőség és testvériség mint aminőt a táborban találhatunk, semmiféle világelpáris agitáció nyomán nem fakadt. Ezt az egységet vér forrasztotta össze s nem szavak és frázisok, épp azért erősebb és marandóbb minden nemzetközi ábrándnál és önkényes felállításkor. Ha van eszme, melyet az élet igazol, úgy a nemzeti eszme, a nemzeti összetartozás

érzete és törvénye oly szentesítést nyert százezerk vérehullásában, melynél döntőbb bizonyíték semmiféle törvény mellett nem szól.

S amint a harcban vérrel írják meg a nemzeti összetartozás törvényének paragrafusait, úgy itthon szeretettel valósítják meg a nagy törvény rendelkezéseit. A béke óráiban gyakran panaszkodtunk azon, hogy a nemzet fiai egymást meg nem értik. Ugy éreztük, hogy az egyenlőség elvét csak a törvénykönyvek lapjaira s nem egyúttal a szívükbe írták, s mintha a társadalmi ellentétek a felvilágosultnak nevezett 19. és 20-ik században élésebbek lettek volna, mint akár a középkorban. Panaszkodtunk, hogy a kereszténység tana, mely az emberek testvériségét és Isten előtt való egyenlőségét hirdette, nem ment át a világ vérébe, sőt hogy még ugyanazon nemzet gyermekei sem ismerték egymást testvéreknek. Egy nagy katasztrófának kellett jönni, hogy az egymásrautaltságnak gondolata érvényesüljön a szolidaritás érzete ismét uralkodjék.

Ma látjuk, mily lélekemelő, mikor a kúrú s szegény pár fiát szeretettel ápolja s a föld népe a munkásosztályokkal együtt a vezető társadalmi körök szeretetének melegét éri s az együtvé tartozásban, ugyanazon sors megosztásában megnyugvást, de egyúttal nagy erőt is talál. Nemcsak sebeket gyógyítanak, nemcsak könnyeket száritanak honunk jobblelkű leányai, mikor nagy önfeláldozásban állanak a kórházak szolgálatába, hanem egységnek, a lelki harmóniának, mely mostoha idők kedvezőtlen viszonyai között magaslalt, teljesítenek megbecsülhetetlen szolgálatot s a jelen szenvedéseinek enyhítésében a megértéssel teli szebb jövő érdekében is fáradoznak.

S most új feladat előtt állunk. A nemzeti szolidaritást, melyet hazánk fiai és leányai véreik és szeretettel forrasztottak, áldozatkészséggel kell edzeni. A Kárpátokból nem magyar ajku, de magyar szívű honfitársak részéről kiáltás kél: segítsétek a lerombolt tűzhelyeket felépíteni. Kik szerencsésebb körülmények között éltek, siessetek a mostoha sors által maglátogatott kárpáti népeket lábrelállítani. Ne csak azon lelkesedjétek, hogy a népek küzdelmén megtört a haza életére törő ellenség támadása, hanem éreztétek, hogy ez a kárpáti nép is a ti eszmétek hordozója, a ti jövőtök harcosa, az egységes magyar nemzet része, tehát gondoskodástok és áldozatkészségetek

célja.

Mily erőt jelentene az Magyarország nézve, ha a béke napjaiban is ugyanazzal az érdeklődéssel fordulunk volna a periferiák felé, mint amellyel odaszögezzük tekintetüket ma, amikor a vihar magyarázta meg nekünk, minő kiros számunkra határaink szegényes vidéke, de büszke vára!

Mily erőforrás lesz az, amikor e haza területén lakó minden polgár különbség nélkül fogja érzeni a vele szolidaris nemzeti gondoskodást és meleg szeretetét. Ha ez eddig talán nem történt meg, a nagy eseményekből okuljunk és siessünk segítségére azoknak, akiket a történelem, törvény és érzelmek velünk összeköt, hogy együtt éljünk és haljunk. Ne alamizsérát adjunk hanem testvéri kötelességet teljesítsünk.

És ne nyuljunk egyszerűen pénztárcánkba, hanem éreztük át, hogy akik ugyanazon nemzeti egységbe tartoznak, azoknak lelket kell egymással osztaniok s ebben a meggyőződésben, ebben a testvéri érzelmben teljesítés Csanádvármegye közönsége is a nemzeti szolidaritás közösségében vele egybeforrt szenvedő honfitársakkal szemben nagyilekten kötelességét.

S végül azt a gondolatot, a melyre a háború oly komor körülmények közt tanított meg, — hogy egyek vagyunk — el ne veszítsük a remélt győzelem s óhajtott béke napjain. Előzet, sőt tulcsokat élvakodtunk mi magyarok. Alárendelt kérdések, muló ellentétek harcában nem ellenfelek, hanem valóban ellenségek álltak egymással szemben. Ha majd a győzelem napja fölragyog s a nemzeti munka a gazdasági, szellemi és politikai élet utjain megindul, a vélemény különbségek ne testvérháborúba bonyolódott ellenfelek küzdelmébe sodorják a nemzetet, hanem egymást megbecsülve, a testvért az ellenfélben is felismerve, egymástól a jószándékot és becsületes meggyőződést el nem tagadva akkor is munkáljunk a háború borsalmi között oly értékesnek felismert szent eszmét, a nemzeti szolidaritást. Akkor fog imádságunk — Isten áldd meg a magyart — nemcsak óhajta lenni, hanem a nemzet haladásában és nagyságában való örökléte előttünk állani.

Dr. Glattfelder Gyula
megyéspü. pök.

* A makói Vörös Kereszt Egylet által folyó hó 20-án rendezett hangversenyen tartott előadás.

Görzi hidfőtől északra átkelt olaszokat visszavertük

Harc a doberdói fensíkon

Budapest, nov. 22.

Orosz hadszíntér:

Nincs újság.

Olasz hadszíntér:

Olaszok époly szívósan, smily eredménytelenül folytatták támadásaikat az egész görzi hidfő ellen. Különösen elkeseredett volt a harc az Oszlavia-szakaszon, ahol a kipurált dalmát landwer, a 17. számú vitéz krajnai ezred által támogatva, hadállásainkra azt a részt, amely tegnapelőtt még ellenséges kézen maradt, visszafoglalták. A Podgora déli része ellen ötször támadtak olaszok, akiknek elkeseredett előretörései azonban részint tűzfunkben, részint kézigránát harcokban összeomlottak. Doberdói fensík szakaszán ellenség erőszíntései főleg San Martino terület ellen irányultak. Erős tűzfunkregi előszíntés után itt sikerült olaszoknak harevonatunkba behatolniok. Éjjeli ellentámadással azonban elveszett hadállást, egy csekély kizugoló árok rész kivételével, visszszereztük. Görzi hidfőtől északra Zagorától délre, ellentéges haderő átkelt az Iszonón, de estére folyó balpartját ezektől az olaszoktól ismét megtisztítottuk. Höfer.

Prijepoljéhez és Mitrovicához közel

50 mozsár, 8 ágyú a novibazári zsákmány

Budapest, nov. 22.

Délkeleti hadszíntér:

Kojnice területén harcoló os. és kir. csapatok kiverték montenegróiakat a Coles hegy északi lejtőjén elfoglalt állásaiból. Bolgországtól keletre is folynak ütközések. Novibazár felől egy osztrák-magyar csoport Prijepoljéhez közeledik. Novibazárban Kövess tábornok hadserege 50 mozsárt, 8 tábortágyút, négy millió puskatöltényt és sok hadiszert zsákmányolt. A várostól keletre megmaradt ellenséget német csapatok elűzték, akiknek kezében ellenség 800 hadifoglyot hagyott hátra. Az Ibar völgyében előrenyomuló osztrák-magyar hadoszlop tegnap a nap folyamán Mitrovicától 20 km. nyire északi irányban rohammal elfoglalta szerbeknek egymás mögött levő három állását. A sötétség beálltával rajtaütéssel még egy negyedik hadállást is birtokába vett, miközben 200 szerböt elfogott, 6 ágyút, 4 géppuskát, 1 löszeroszlopot és számos lovat zsákmányolt.

Gallvitz tábornok hadserege a Prijepoljac nyeregűlő dőre vívott sikeres harcokban 1800 szerbet elfogott. Prisztinától keletre és délkeletre az első bolgár hadsereg támadása a szerbek legszivósabb ellenállásával szemben is napról napra tért nyert.

Novibazár a miénk

Megkezdődött a harc a Rigómezőért

Orosz hadszíntér:

Wolhyniában és a Styr mentén helyenként ágyúharc, miközben az oroszok gázbombákat használnak. Egyébként nem történt különösebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Az olaszok újból véderőket hoztak a tirol harcverőiről Gózz vidékére. Ilyen megerősítések harcbevételével az ellenség ismétellen támadja a görzi hídfőt.

Monte Sebatio előtt az olaszok több előretörése tüzünkben összeomlott.

Oszlajiva szakaszán sikerült az ellenségnek védelmi vonalunkba behatolni, egy ellentámadásunkkal azonban ezt a hadállást e helyesítől északra levő hegy-csúcs kivételével, amelyért még harcolunk, újból visszafoglaltuk. Az ellenségnek Peoma ellen intézett három előretörése súlyos veszteségei közt meghiusult. Különösen heves támadásokat intéztek az olaszok a Podgora ellen. Itt vérszen visszaverők őket.

Monte san Michele két oldalán elterülő vidék erős tűzségi tűz alatt állott. Délután a hegy északi lejtőjén jelentékeny ellenséges haderő nyomult előre, melynek támadása keresztüztünkben kudarcot vallott. Hasonló sors érte az ellenségnek a San Martino-szakasz és a görzi hídfőtől északra Zagore mellett levő utelzárás ellen intézett több előretörését.

Tirolban a Col di Lena védői az olaszoknak a hegy csúcsa ellen intézett két támadását visszaverők.

Balkán hadszíntér:

Egy osztrák-magyar elősoport a montenegróikkal szemben, a kik Kajnicától északra fészkeltek be magukat, kikényszerítették a felső Drinán való átkelést.

Német csapatok megszállták Novibazárt.

Ettől keletre az Ibar völgyében osztrák-magyar hadoszlop visszaverte az ellenséget.

E vidéken tegnap több mint 2000 hadifoglyot szállítottak be.

Rigómező bejáratánál hevesen harcolunk.

Höfer.

8200 szerb elfogása

Megelőzött a francia-angol harcot

A német nagyfőhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Az Ypern és a zonneheozki vasútvonalon sikerült csapatainknak nagyobb robbantást végezniük az ellenséges állásban. A francia robbantások Souchezről délkeletre és Kombronnál eredménytelenek voltak. Soucheznél a franciákat megelőzték a robbantási tölcésér megszállásában és megriottuk azt.

A franciák egy támadási kísérletével szemben az arcvonal többi részén, különböző helyeken élénk tűzharc volt.

Repülünk a pepperinghei és founesi vasuti teleprek nagyobb számú bombákat dobtak, találatokat figyeltünk meg.

Az angol főparancsnok október 15-iki jelentésében Loostól dél-nyugatra, október 18-án az angolok ellen intézett támadásainkról azt mondja, hogy megbízható becslések szerint 8000-9000 német katona feküdt az angol-francia hadállás előtt. Ez az állítás tisztára koholmány. Összes veszteségünk elcsatékban, eltűntekben és olyanokban, akik sebesüléseikbe belehaltak, 763 ember volt.

Keleti hadszíntér:

A helyzet általában változatlan.

Balkáni hadszíntér:

Kövess tábornok német csapatai megszállták Novibazárt.

Gallvitz tábornok hadserege és Bejadzsev tábornok hadseregének jobb szárnya a Láb-völgyébe való bejutásért harcolnak.

Pristinától északra november 19-én elfogott szerbek száma 3800-ra emelkedett.

Tegnap több mint 4400 embert fogtunk el.

Legfőbb hadvezetőség.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Nov. 23. Kedd. Róm. kath. és Protest. Lukrécia. Görög-orosz nov. 10. Olimpa. Napkel 7 óra 16 percek, nyugszik 4 15 óra percek.

— Esküvő. Holnap délután 5 órakor tartják a helybeli evangélikus templomban esküvőjüket (Gá) Zsigmond, makói állami főgimnáziumi rendes tanár és Madzsar Irma, a helybeli állami főgimnázium igazgatójának, Madzsar Gusztávnak szeretetreméltó leánya.

— Az ujjrasorozottnak december 6-án kell bevonulni. Mindazok, akik 1878-1890 között, valamint 1892-93-ban és 94-ben születtek és a most megtartott népfelkelti pótszemlén alkalmazásuknak bizonysítást, 1915. évi december 6-án kell bevonulni a népfelkelti igazolványlapjukon feltüntetett kiegészítő kerületi parancsnokságukhoz. A bevonulási hirdetmény vasárnap jelent meg.

— Képkiallítás. A vármegyebizán a főispáni ebédlőben levő képkiallítás a délelőtti órákban néhány napon át még megtekinthető. A kiállított képek közül vásároltak: Glatzfelder Gyula megyéspüspök, Pollák József, Náray Tamás, Dóza Ferenc, Náray Aranka, Urbanics Kálmán és a Vöröskereszt Egyesület.

— Az orosz fogságba jutottak átszállítása. A hamburgi Vöröskereszt-Egyület német hadifoglyokat gyámoltó bizottsága tudja, hogy Oroszországból érkezett hírek szerint valamennyi német, magyar és osztrák hadifoglyot Kelet-Oroszországból, Nyugat és Közép Szibériából Kelet-Szibériába, Transbaikáliába és az Amurszigetre szállítanak át. A Wolff ügyvédség értesítése szerint a hadifoglyok helyzete az áthelyezéssel nem rosszabbodik, ellenben valószínűen javul a helyzetük, mert először Kelet Szibériában jobb segélyeskedők, olcsóbb élelmiszerek, az elhelyezés céljaira számos, részben még teljesen új és üresen álló kaszárnya áll rendelkezésre, másodsor pedig a keleten való koncentráció folytan a szeretetadományok küldése és az ellenőrzés könnyebbé válik.

— A sertésár és szalonna új árat. A rendőrség értesít a lakosokat, hogy f. hó 24-től kezdve a sertésár kilogrammonként a következőleg lesz megállapítva: I. rendű sertésár 5 korona 60 fillér, II. rendű sertésár 5 korona 40 fillér, új szalonna 5 korona 60 fillér áron.

— A szombati hangversenyen felülfizetők névora. A szombati napon tartott jótékony célú hangverseny alkalmával a következő felülfizetők történtek „Osánádfalva” javára: Dr. Glatzfelder Gyula eszéki püspök 800, Náray Tamás 140, P. Eckhardt Vilmos 100, Lonovics Gyuláné 98, Náray Aranka 38, Molnár Albert 20, Dr. Dóza Simon 16, Dr. Dóza Sámuel 16, Löwenbach Benedek 16, özv. Barna Zsigmondné 10, Krausz A. H. 10, Huszti Lajosné 10, Pekánovits Dániel 10, Herváth Ilés

10, Dr. Fried Ármán 30, Teltsch Adolf 10, Mágori Sámuel községi bíró 10, Kertész Aladár 10, Pacha Ágost 20, Hász Erzsébet 8, Bund Henrik 8, Dr. Juricskay Aurél főhadnagy 8, Gebe Mihály 8, Dr. Galambos Ignác 8, Dr. Paku Imre 8, Dr. Hubert Mihály 8, Wéber Péter 8, Dr. Istók Barnabás 6, Pollák József 6, Dr. Micsák Márton 6, P. Eckhardt Oszkárné 6, Makói villanytelep 6, Csillag István 6, Pollák Sándorné 6, Vajda Jenő 6, Pákh Kálmán 6, Dr. Molitóriz Kálmán 6, Urbanics Kálmán 5, Péntes Zoltán 5, Tarnay Ivor 5, Cirbus Dániel 5, báró Neuné Bogár Izabella 5, Dr. Bauer Ignác 4, Probst Lajos 4, Hoffbauer Andor 4, Kovács Antal 4, Popper Gyuláné 4, Dr. Bán Zsigmond 4, Strassnoff Sámuel 4, Szappanos százados 4, Dr. Fluck Andor 4, Rosztóczy Ferenc 4, N. N. 4, Szűcs Károly 4, Dr. Kardos István 4, N. N. 4, Kocsis István 4, Tókey Jenőné 4, Hajdu János főszámvevő 4, Rákossy Gyula 3, Novák József 3, Bodor József 3, Regdon Géza 3, Klivinyi Lajos 3, Klíbling Mátjáné 3, N. N. Jancsik Mihály 3, Gerzós Istváné 2, Gerzós Jánosné 2, Nagy Ilka 2, N. N. 2, Tórk Istváné 2, Márton Dávid 2, Freimann Anna 2, özv. Lőkös Jánosné 2, Tokai Etelka 2, Halász Ferdinánd 2, özv. Singer Jakabné 2, özv. Vékony Jánosné 2, Balga Zsuzsanna 1, Juhász Gyula 1, Szilágyi Béláné 1, Nagy Ilona 1, Thalor József 1, N. N. 1 koronát, özv. Doma Sámuelné 50 fill. Összesen 1145 korona 50 fillér. A felülfizetésekkért hálás köszönetet mond a Vörös Kereszt Egyesület vezetősége.

— Hir orosz fogságból. Rácza Sándor értesítette (9 hónapra) feleségét, hogy mint orosz hadifogoly, jól éri magát.

— Baleset a révnél. Folyó hó 14-én reggel 8 órakor a Maros-osiésári révátalkalmánál baleset folytán a Marosba fultak Sataku Pálné 32 éves napzámosa, Glogovics Gergelyné 35 éves napzámosa és Argyelán Józsa 52 éves napzámos, akiknek holttestét ezideig nem sikerült feltálni.

— Egy fenomenális találmány. Keitner József ur Berlinbe származott honfitársunk révén egy olyan világraéző találmányt tesz alkalma Makó város közönségének meg nézni és megvenni, amely fölfülmulhatatlan használatosságával méltán fog forradalmat kelteni a háztartásokban. A találmány egy légnymású mosógép, amely teljes felszerelésével fél kilogrammot nyom és 45 kilogramm súlyú légnymást képes kifejtetni egyszerre. Negyvenöt perc alatt annyi ruhát mos, mint egy mosónő, ha egy napon át egyfolytában dolgozik. Érdekes, hogy az egész gépezet 14 koronába kerül és a feltalálója az egyik pénzintézetnél nagyobb összeget fog latéba helyezni azon rendelkezéssel, hogy mindenkinek, aki a gépet kétszer használta és vissza akarja adni, 25 koronát fog a megnevezendő pénzintézet a gépet visszaadni. A feltaláló szerint arra még nem volt esze, hogy bárki is, aki ezt a mosógépet megszerzte, attól megváltani akart volna. A zseniális találmányt maga a feltaláló mérnök, aki most Magyarországon időzik, va-

ma reggel a hó 21-én, hétfőn 22-én és kedden 23-án mindenkor délután pont 4 órakor fogja a nagy nyilvánosság előtt bemutatni a Korona-szálloda éttermében. Az egyedüri juttatási jog Csanádvármegye területére átvethető.

— Kéménytű. Kleins Mór Deák Ferenc utcai targonca-gyárában egy hibásan épített kéménytől a gerendázat tüzet fogott, de mielőtt nagyobb baj történt volna, eloltották. Károsodás csekély, amely biztosítás révén megtérül.

— Utazás Varsóba. Belügyminiszeri rendelet folytán értekezletnek az érdekeltek, hogy Ausztriából, Magyarországból és az osztrák-magyar csapatok által elfoglalt területekről Varsóba leendő utazás, illetve ott tartózkodás csak az a varói német főkörmányosság előzetes engedélyének kiküldetésével lehetséges. Az oda érkező idegenek pedig megérkezésük után a főkörmányoságnál haladéktalanul és személyesen jelentkezni kötelesek.

— Kis gimnázista gyűjtése. Dóssa Tiber a katonák árvaí javára 4 korona 70 fillér adományt gyűjtött a szent ma beszállította a rendőrség perselyébe.

— Negyven évvel a harc telen. Az Országos Ügyvédszékhöz eddig beérkezett jelentések szerint Magyarország területén működő nyolcvan évvel ezelő mintegy negyven mint aktív katoná vevő részt a háborúban. Ezek közül eddig az ország egész területén asszisztenciát, egyedül a budapesti kamara területén huszonhat ügyvéd posztálta meg a harc telen hősi halálával a nemzet nagy eseményeire való hűségét.

— Adomány. Mágori Sámuel községi bírő a hadiárva alapja javára 10 koronát adományozott.

— A hadbavonulók gyermekeinek felruházására a következő adományok folytak be a polgármesteri hivatalnál: Kiss István Bárány-utca 48 szám 5, Patkó István Tulipán-utca 4 szám 10, Sárkány Ferencné Kálvária-utca 100 szám 1, Mágori Sámuel községi bírő 5, Véber Mózes Sámuel Főtáv-utca 10 koronát adományozott.

— A harc telen lévő katonák karácsonyi ajándékára a következő adományok folytak be a polgármesteri hivatalnál: Kiss István Bárány-utca 78 szám 5, Patkó István Tulipán-utca 4 szám 10, Mágori Sámuel községi bírő 5 koronát.

Fémtárgyak beszolgáltatása

A honvédelmi miniszter rendelete
M a k ó, nov. 22.

A m. kir. honvédelmi miniszter 13462—1915. évi. 20. b. számú körrendeletét az alábbiakban teszi közzé:

A jelen §-ban felsorolt tárgyak, amennyiben egészen vagy tulajdonképp részben az alább megnevezett fémekből állanak, hadieszközre szemmel igénybevételek és jelen rendelet szerinti beszolgáltatandók, még pedig:

főzőedények (főző, befőző és fagyaltkészítő üstök, fazekak, lábasok, serpenyők, kannák, süti formák) stb. egyszerű asztali készletek (tálak tálcák, gyertyatartók a hasonló) vörösrézből (még ha ónozza vagy más fémekből csupán bevonva vannak is),

az 1 pont alatt felsorolt tárgyak tiszta nikkeltől kivéve a szerszámok (Görbeváron) úgy különösen lavasos tálak, kannák, sziták, mártáséciszék, főzőléves tálak,

konyhaszerek (mosarak, moszartörők, habfűzők, egyszerű öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcák és hasonló) sárgarézből,

mosófűzők, a tűzhelyekbe beépített melegítőfűzők, egyszerű vasalók, fűzők vörösrézből) még ha ónozza más fémekkel csupán bevonva vannak is),

gyümölcs befőző (lekvár) üstök vörösrézből és sárgarézből, amennyiben nem gyári jellegű fémekkel tartoznak,

egyszerű paraszartók és kályhaelőtétek vörösrézből, sárgarézből, bronzból és tombakból,

félkilogramos és ennél nehezebb sárgaréz súlyok,

egyszerű függönyrudak (csövek) és tartók, asszony fogantyú és védőrudak (csövek) sárgarézből amennyiben könnyen leszerelhetők és betűjűk műanyag vagy könnyen eltávolíthatók. Vörösréz, sárgaréz, tombak, bronz, nikkelbe bevonat vagy lemezzel egy tárgyra, amelyek lányagukban más anyagból készült, az igénybevétel nem terjed az ezeket nem kell beszolgáltatni.

Az 1 §-ban megnevezett beszolgáltatási kötelezettség kiterjed:

1. olyan ipartűzökre és kereskedőkre, akik a fent felsorolt tárgyakat előállítják vagy azokkal kereskednek és mindazokra, akik ily tárgyakat más részére őrizetben tartanak,
2. kasszásokra,
3. háztulajdonosokra,
4. a szállodák, vendéglők és kávéházak, ugyancsak a sütő és cukrászok körébe tartozó vállalatokra,
5. egyesületekre, rendezésekre, kórusokra, asszonytársulatokra önkéntesekre, fűzőkre, tan és nevelőintézetekre, tépintézetekre és egyéb intézetekre,
6. az 1. § 6. 7. és 8. pontjaiban felsorolt tárgyak tekintetében mindazokra, akiknek ily tárgyak birtokában vagy őrizetükben vannak. Az állami vagy állami intézmények birtokában lévő tárgyakra vonatkozólag külön intézkedés történik.

Az 1. § értelmében igénybevért tárgyak beszolgáltatásukig birtokosaik használatában maradnak, akik azokat megőrizni kötelesek. Az igénybevért tárgyak más tárgyká fel nem dolgozhatók a azokat csak a jelen rendelet 4. és 5. §-a szerint szabad elidegeníteni.

Oly tárgyak, amelyek valamely épület tartozékai vagy valamely vállalat üzemi berendezéséhez tartoznak, az épülettel, illetőleg vállalattal együttesen nem esik korlátozás alá.

Az 1. § értelmében igénybevért tárgyak beszolgáltatásukig birtokosaik használatában marad-

nak, akik azokat megőrizni kötelesek. Az igénybevért tárgyak más tárgyká fel nem dolgozhatók a azokat csak a jelen rendelet 4. és 5. §-a szerint szabad elidegeníteni.

Oly tárgyak, amelyek valamely épület tartozékai vagy valamely vállalat üzemi berendezéséhez tartoznak, az épülettel, illetőleg vállalattal együttesen nem esik korlátozás alá.

Amennyiben a jelen rendelettel igénybevért tárgyak beszolgáltatása a jelen rendelet közértesítésétől számított 6 hónapon belül el nem rendeltek, azok fellett birtokosuk szabadon rendelkezhetik.

A beszolgáltatandó cikkek átvételére átvételi bizottságok alakítandók. Az átvételi bizottság megalakításáról hatáskörük területe a törvényhatóság első tisztviselője gondoskodik a 5. küldi ki a bizottság elnökét és szakértőjét is.

Minden első iparhatóság területén legalább egy átvételi bizottság alakítandó. A bizottság 3 tagból áll: a törvényhatóság egy tisztviselőjéből vagy a törvényhatósági bizottság egy tagjából, mint elnökből, az érdekeltségek előjáróságának (város tanácsának) egy kiküldöttjéből és a katonai hatóság képviselőjéből.

A birtokos az átvett tárgyatért megillető térítést nagyságát a 13468—1915. 20. b. sz. miniszteri rendelettel megállapított térítési tátelek alapján az átvételi bizottság állapítja meg.

Az átvett tárgyakról a fél részére elismervények állítandó ki, melynek a fél nevét és lakhelyét a beszolgáltató tárgynak súlyát, anyagát és megnevezését és az érték járó térítés nagyságát, térítési táteleként elkülönítve kell tartalmaznia.

A bizottság által megállapított térítés kifizetése a bizottságnak az illetékes első fokú közigazgatási hatóság elé terjesztendő elszámolás alapján történik. A közigazgatási hatóság az elszámolást a katonai parancsnokság hadbirozságának küldi meg, amely a térítési összegek kifizetése iránt a m. kir. postatakarékpénztár útján intézkedik.

A bizottság az igénybevért tárgyak beszolgáltatása tárgyában hozott határozatai ellen az 1912. évi XXVIII. t. c. 31. §-a alapján jogorvoslatnak van helye, az érték megállapított térítés nagysága tekintetében smelt igények pedig az idént törvény 33. §-a szerinti érvényesíthetők.

Ez a rendelet minden városban, községben a helyben szokásos módon közzétételre kerül.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Göze Gábor
kalandjait (első részében)
mindenki nézze meg
szerdán este
AZURANIA-MOZIBAN
Kacagató zsáner-darab!

REGÉNY.

Egy világvármegye története. (1044)

108. fejezet.
A nem várt örökség.

Leányához fordulva hozzátette: — Szólj Márta, még Roberto herceg sem kell neked?

Márta hallgatott.

— Ej, ej! mondá Pétsy rosztól. Ez már nem jó dolog. Ha már vannak eszményeid, — mint anyád mondja — akkor nem értem, hogy még egy herceget sem tudsz fölmelegedni.

Márta elzokogta magát.

— Kedves szüleim, mondá, miért akartok minden áron tudni rajtam, mikor én a ti körötökben szeretnék maradni?

Pétsy Dénes erre meghatottan simogatta meg leánya arcát:

— Hát csak ez van a dologban?

— Ez, ez atyám!

— Akkor hát ne beszéljünk erről többet! mondá Pétsy. De attól félek, hogy oly eszményeid vannak, melyek nem egészen életrevalók. Az a ujhány nap, miket a cirkuszban töltöttél, alighanem helytelen irányt adott érzelmeidnek.

— Mit hallok? kiáltott fel Boriska ijedten.

— Pétsy sietett hozzátenni:

— Azért nem kell megijedned. Márta ott menedékhelyre talált, s egy Beppo nevű műlovas vagy ilyesmi Pietro távollétében gondját viselte és örködött fölötte és mondatom becsületesen örködött fölötte.

Folyt. köv.

Tánctanítási felhívás!

Alulírott van szerencsém igen tisztelt szülők és gyámok b. tudomására hozni hogy t. évi december hó 1-én

a téli idényre a tánctanítást

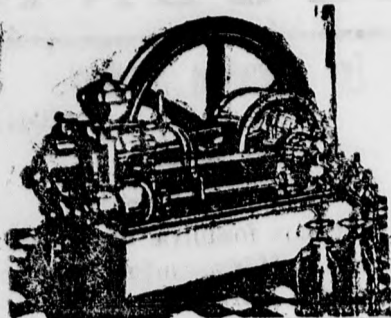
megkezdem. Tánctani fogom úgy a régi, mint a legújabb táncokat. S hogy tanítványaim csak teljesen eszajátítsák, a tanítást helyi körökben nem kötöm. Addig járhatnak hozzám tanítványaim, még minden táncot a legkisebbben el nem sajátítottak. Mindezt pedig én a városban már évtizedek óta működtetem a n. é. közönség legnagyobb meglepetésére és legteljesebb elismerésére méltán, az élv. bizottságoktól nyújt arra nézve, hogy táncintézetemben az illem és a legpontosabb betartása mellett látnam reám bízhatja gyermekét. — Tánctanításhoz kivül az illemet, a társaságban lévő viselkedést és a szines tisztaságot. Feltétlenül tehát az igen tisztelt szülők és gyámokat, hogy gyermekeiket minél előbb beírassák szíveskedjenek.

Íratkozni mindenkor lehel lakáson, Gróf Vay uca 250, hol most is esténként átadandó folyik a tanítás.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradok tisztelttel:

SCHWARCZ MIKSA
okl. táncoktató.

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Körting”
Diesel motorok**Szivóegység**

... és benzinként motorok ...

Cséplőgarnitúrák benzín- és
nyerszájlokomobillal. Benai-
nes magánjárók.

Meglepő újdonság!

Nyerselajmotorok
kiszárazószerkezettel.**Gellért Gyár és Társa** mérnök
Iroda

Budapest, V. Koháry-utca 4. szám.

Szájait örökében tartani! Jellemű Árjónlatot!

Legmesszebbmenő jótállás!

Kedvező fizetési feltételek!

**Katóka szakács-
könyvében**

mindent megtalálnak a fiatal
leányok, amire a jövőendő
gazdasszonyainak a ház-
tartásban szükségük lehet.
A sok száz meg száz re-
ceptet tartalmazó vastag
könyv a legvilágosabban
megírt és legnépszerűbb
szakácskönyv, ami az utóbbi
időben közkezen forog. Vi-
lágos utmutatóul szolgál az
őszi gyümölcsbefőzés ezer,
különféle ágaiban. „Katóka
szakácskönyve” a Singer és
Wolfner könyvkiadó cég ki-
adásában jelent meg. Bolti
ára 7 korona. Az „Új Idők”
és a „Magyar Lányok” elő-
fizetőinek azonban 3 korona
20 fillér beküldése ellené-
ben bérmentve küldi meg

Singer és Wolfner
könyvkereskedése,

Budapest, Andrásy-ut 16.

Makulatur papir
kapható jutányos áron
kiadóhivatalukban.

ORVOSOKigazolják, mint legkötőbb kö-
högés elleni szert a:

mindenképpen használják

Köhögés

gyengeség, elgyötörtség, harag, meze-
bural ellen és köhögés megállítására ellen,
vagy a szél által okozott köhögés ellen.
Készíti: 600 orvos és más orvosi
igazolja a biztos sikerét és az érvény-
gyógyító és köhögés elleni szert. Csé-
szája 20 és 40 fillér, doboza 60 fillér,
nagy csomagolásban 90 fillér.

Kapható minden gyógyszerüzletben.

FIGYELEM!

Uj vizmentes ponyvák, mer-
zsolók, mérlegek, szeestavá-
gok, repavágók és a leg-
ujabb rendszerű varrógépek
olcsó áron beszerezhetők
GLÜCK SAU cégnél

POON ENDRE

gyógyászati és kórházi kórház

VILMA-CRÉM

gyógyászati és kórházi kórház
kórházi és kórházi kórház
kórházi és kórházi kórház

Vilma hajpat, Vilma szep-
pen és hajpató szer.

Ára: 70ma és 1 korona.
Vilma hajpat 1 korona, Vilma
szeppen 70 fillér. Hajpató 1 ko-
rona. Gyógyászati és kórházi kórház
kórházi és kórházi kórház.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

nyomdai műintézete Makó, Széchenyi-tér 2. szám.

A háboru okozta anyagdrágaság
dacára könyvnyomdánkban min-
dennemü nyomdai munkák a leg-
pontosabban, tiszta, izléses kivi-
telben, jutányos áron készítettnek.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett gyorsajtója, Makón.